

Kadernota 2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Functie van een Kadernota	4
Bestuurlijke hoofdlijn	5
Leeswijzer	5
Voorstel nieuwe programma indeling	6
Financiële kaders	8
Financiële beleidskaders	8
Financiële begrotingskaders	8
Overige financiële bijstellingen	10

Inleiding

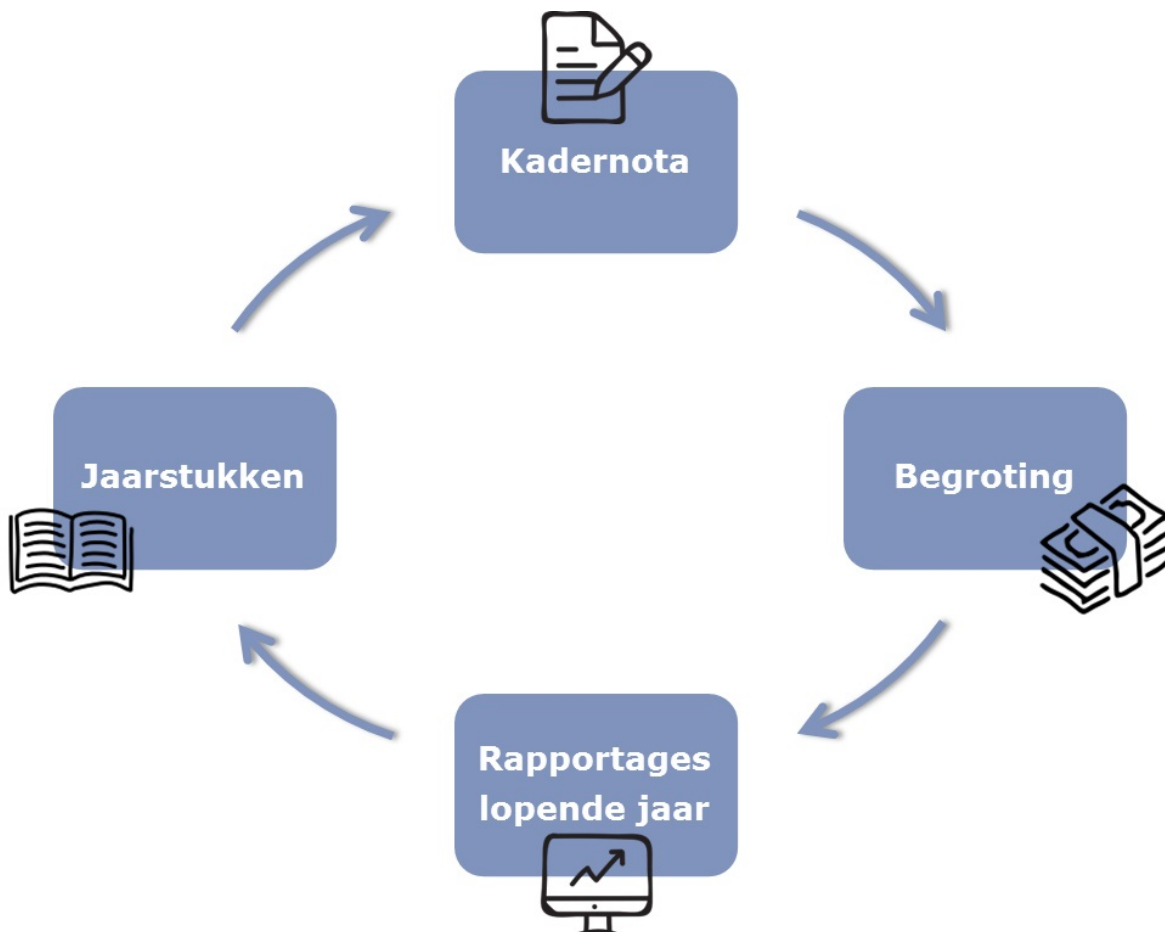
Functie van een Kadernota

Hierbij bieden wij u de Kadernota 2027 van de gemeente Veldhoven aan. De kadernota vormt de eerste stap in de planning- en controlcyclus richting de Programmabegroting 2027–2030. In dit document worden de financiële en begrotingstechnische kaders vastgesteld voor de komende jaren.

Vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in 2027 is de Kadernota 2027 beleidsarm van karakter. De nota bevat geen nieuwe beleidsinhoudelijke prioriteiten. Bestaande beleidskaders blijven van kracht totdat de nieuwe raad en het nieuwe college nieuwe keuzes maken. De beleidsmatige uitwerking vindt plaats in de Programmabegroting 2027–2030.

Naast de financiële kaders bevat deze kadernota een voorstel voor een nieuwe programma-indeling. Deze programma-indeling vormt het structuurkader voor de opbouw van de nieuwe programmabegroting en beoogt de sturing, monitoring en verantwoording te versterken.

Binnen de planning- en controlcyclus geeft de kadernota richting aan de Programmabegroting 2027–2030, waarin de integrale besluitvorming plaatsvindt. Via de bestuursrapportages kan gedurende het jaar worden bijgesteld. De jaarstukken vormen het sluitstuk van de cyclus en leveren input voor de volgende kadernota.

Bestuurlijke hoofdlijn

De kadernota is het eerste document in de jaarlijkse planning van de gemeente. Deze nota vormt de basis voor de begroting, die de gemeenteraad later in het jaar vaststelt. Meestal staan in de kadernota de doelen voor het komende jaar. Die worden daarna in de programmabegroting uitgewerkt in concrete activiteiten.

In jaren waarin een nieuw bestuur begint, gaat dit vaak anders. Wanneer we de kadernota schrijven, is dan nog niet altijd duidelijk welke invloed het nieuwe coalitieakkoord heeft op het bestaande beleid. Daarom kiezen we er ook dit jaar voor om een beleidsarme kadernota te maken. Dat betekent dat we vooral de financiële kaders voor de programmabegroting 2027 opnemen, zonder veel nieuw beleid.

In deze Kadernota 2027 doen we daarnaast een voorstel voor een nieuwe programma-indeling. Het is het beste om zo'n indeling aan te passen aan het begin van een nieuwe bestuursperiode. De huidige indeling past steeds minder goed bij de manier waarop het bestuur en de organisatie graag willen samenwerken aan de verschillende opgaven. Op basis van de in 2025 vastgestelde *Visie op gemeente Veldhoven – Groeiend en trots* hebben we gezocht naar een indeling die beter past bij de richting die de gemeente volgt. In het hoofdstuk "voorstel nieuwe programma indeling" staat het volledige voorstel.

Vooruitblik 2027 – Een stevig fundament voor uitvoering

In de afgelopen bestuursperiode hebben we veel tijd gestoken in het bepalen van onze koers. Nu moeten we vooral zorgen dat we die koers ook kunnen uitvoeren. Dit is een uitdaging, want het is tegenwoordig niet vanzelfsprekend dat er genoeg medewerkers en geld beschikbaar zijn voor alle plannen.

De opgaven zijn groot. In 2027 moeten we grote stappen zetten in het bouwen van nieuwe woningen (gemiddeld 400 per jaar) en in de aanleg van nieuwe infrastructuur (zoals de start van HOV4 en mogelijk het nieuwe busstation). Op basis van het capaciteitsonderzoek (najaar 2025) moeten we in deze bestuursperiode moeilijke keuzes maken. De programmabegroting 2027 zal hiervoor de eerste aanzet geven.

We voeren ook programmatisch werken in. Dit moet ons helpen om slimmer en doelgerichter te werken aan onze taken en afspraken. Het helpt ons bovendien om meer samenhang te creëren tussen verschillende onderwerpen. Zo kunnen we de kwaliteit van leven in onze groeiende gemeente behouden.

Leeswijzer

De Kadernota 2027 bestaat uit drie onderdelen.

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding. Hierin wordt de bestuurlijke context geschetst en wordt toegelicht waarom de Kadernota 2027 een beleidsarm karakter heeft.

In hoofdstuk 2 wordt het voorstel voor een nieuwe programma-indeling beschreven.

Deze indeling vormt het structuurkader voor de opbouw van de Programmabegroting 2027–2030 en beoogt de sturing en verantwoording te versterken.

Hoofdstuk 3 bevat de financiële kaders. In dit hoofdstuk worden de financieel-technische en begrotingstechnische uitgangspunten vastgesteld die richtinggevend zijn voor de totstandkoming van de begroting 2027–2030.

Voorstel nieuwe programma indeling

Voorstel nieuwe programma indeling

Aanleiding en doel

In de afgelopen jaren is de samenhang tussen beleid, uitvoering en financiën toegenomen. Tegelijkertijd staat de gemeente Veldhoven voor brede maatschappelijke opgaven die meerdere beleidsterreinen raken, zoals gezondheid, bestaanszekerheid, leefomgeving, economie en vertrouwen in het bestuur.

Bij de benadering van deze opgaven is nadrukkelijk gedacht vanuit het perspectief van brede welvaart: het geheel van materiële welvaart, welzijn, sociale samenhang, leefomgeving en toekomstbestendigheid, voor zowel huidige als toekomstige generaties. Vanuit dit integrale perspectief sluiten de huidige programma's niet altijd logisch aan bij de maatschappelijke opgaven en de bestuurlijke doelen van de gemeente Veldhoven. Daarom wordt voorgesteld om met ingang van 2027 over te stappen op een nieuwe programma-indeling. Het doel hiervan is:

- een betere aansluiting tussen maatschappelijke opgaven en financiële verantwoording;
- meer samenhang binnen programma's, vanuit een integrale benadering van brede welvaart;
- betere bestuurbaarheid en leesbaarheid voor raad en college;
- een robuuste en toekomstbestendige indeling die meerdere jaren meegaat.

Voorstel nieuwe programma's

Voorgesteld wordt om te werken met de volgende vier programma's:

1. Samenleving
2. Leefomgeving
3. Economie en inkomen
4. Bestuur, inwoners en financiën

Deze programma's vormen samen een logisch en herkenbaar geheel en sluiten aan bij de strategische opgaven en kernrollen van de gemeente.

Toelichting op de keuze voor deze programma's

Bij de keuze voor deze programma-indeling is gewerkt vanuit het perspectief van brede welvaart, waarbij samenhangende maatschappelijke opgaven centraal staan in plaats van afzonderlijke beleidsterreinen. Daarbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- **Samenhang van beleid en uitvoering**
Taakvelden die inhoudelijk sterk met elkaar samenhangen en gezamenlijk bijdragen aan brede welvaart zijn zoveel mogelijk binnen één programma ondergebracht. Zo zijn zorg, welzijn en volksgezondheid opgenomen binnen het programma Samenleving.
- **Herkenbaarheid voor raad en inwoners**
De programma's zijn benoemd vanuit maatschappelijke doelen en opgaven die herkenbaar zijn voor raad en inwoners en die aansluiten bij de verschillende aspecten van brede welvaart, en niet vanuit de ambtelijke organisatie of wettelijke taakvelden.
- **Beheersbaarheid en transparantie**
Financieel omvangrijke en sturende domeinen, zoals het sociaal domein, wonen en leefomgeving en bestuur en financiën, vormen afzonderlijke programma's. Dit versterkt de kaderstelling en de transparantie van de financiële verantwoording door de raad.
- **Toekomstbestendigheid**
De indeling sluit aan bij ontwikkelingen die van invloed zijn op brede welvaart, zoals de groei van Brainport, de druk op de leefomgeving en structurele uitdagingen in het sociaal domein, en biedt voldoende flexibiliteit voor toekomstige beleidswijzigingen.

Korte inhoudelijke toelichting per programma

Programma 1 – Samenleving

Dit programma richt zich op het ondersteunen van inwoners in alle levensfasen en het bevorderen van gezondheid, participatie en welzijn. Hieronder vallen onder andere:

- Wmo en jeugdhulp;
- volksgezondheid;
- sport, cultuur en maatschappelijke participatie;
- onderwijsbeleid en onderwijshuisvesting;
- openbare orde en veiligheid;
- samenkracht en ondersteuning in wijken.

Doel is dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen en passende ondersteuning krijgen wanneer dat nodig is.

Programma 2 – Leefomgeving

Dit programma omvat het fysieke domein en richt zich op een aantrekkelijke en toekomstbestendige leefomgeving. Het gaat onder meer om:

- wonen en bouwen;
- ruimtelijke ordening en grondexploitatie;
- mobiliteit en bereikbaarheid;
- openbaar groen, afval, riolering en milieubeheer.

Het programma ondersteunt de groei van Veldhoven en bewaakt de balans tussen wonen, werken, duurzaamheid en leefkwaliteit.

Programma 3 – Economie en inkomen

Binnen dit programma staan economie, werk en inkomen centraal, met bijzondere aandacht voor gelijke kansen voor inwoners en een sterke regionale economie. Onder dit programma vallen:

- economische ontwikkeling en promotie;
- arbeidsparticipatie en re-integratie;
- inkomensregelingen;
- ontwikkeling bedrijventerreinen.

Het programma draagt bij aan een sterke arbeidsmarkt en sociale inclusie in de Brainportregio.

Programma 4 – Bestuur, inwoners en financiën

Dit programma omvat de bestuurlijke en financiële basis van de gemeente. Hieronder vallen onder andere:

- bestuur en ondersteuning;
- burgerzaken;
- belastingen, treasury en gemeentefonds;
- dienstverlening en participatie;
- overhead en algemene middelen.

Het doel is een financieel gezonde, goed georganiseerde en betrouwbare gemeente die haar taken zorgvuldig uitvoert.

Relatie met taakvelden

De wettelijke BBV-taakvelden blijven ongewijzigd. Wel worden deze taakvelden anders gegroepeerd onder de vier programma's. Dit heeft uitsluitend gevolgen voor de presentatie en sturing en niet voor de inhoud of wettelijke verantwoording.

In de bijlage "Overzicht taakvelden per programma" is een volledig overzicht opgenomen waarin per taakveld is aangegeven onder welk programma dit wordt ondergebracht.

Financiële kaders

Er wordt kort stilgestaan bij de van toepassing zijnde financiële beleidskaders in de P&C-cyclus 2027 op basis van eerdere besluitvorming. Vervolgens worden de financiële begrotingskaders voor de begroting 2027 voorgesteld. Deze zijn nodig om een financieel meerjarenperspectief 2027-2030 te kunnen geven als startpunt bij de begroting 2027. Op basis van dit startpunt kunnen bij de begroting 2027 voorstellen van nieuw beleid of ombuigingsmaatregelen aan de raad worden voorgesteld. Ook van invloed op dit startpunt is een aantal overige financiële bijstellingen die tussen vaststelling van de kadernota en begroting zullen plaatsvinden.

Financiële beleidskaders

De spelregels rondom financiële beheersing (control) zijn vastgelegd in de financiële beheersverordening. Deze verordening wordt verder uitgewerkt in een aantal (beleids)nota's:

- nota rentebeleid en -toerekening
- nota activabeleid
- nota reserves en voorzieningen
- nota kostentoerekening
- nota risicomangement en weerstandsvermogen
- treasurystatuut
- nota P&C-cyclus

Met uitzondering van de nota P&C-cyclus worden alle beleidsnota's in 2026 geactualiseerd. De planning is erop gericht de geactualiseerde nota's op 8 december ter besluitvorming aan uw Raad voor te leggen.

Financiële begrotingskaders

Naast financieel beleidsmatige kaders voor de komende begroting, stellen we in de kadernota ook een aantal financiële begrotingskaders voor. Deze hebben betrekking op specifieke onderdelen van de begroting, zoals onder andere te hanteren percentages voor rente en loon- en prijsstijging en begrotingsevenwicht. Voor de uitwerking van de begroting is het van belang dat deze vooraf worden vastgesteld. We lichten ze hieronder toe.

Begrotingsevenwicht en sluitende begroting

Kader: Het uitgangspunt is dat we voldoen aan de richtlijnen van de provincie voor repressief toezicht. Concreet betekent dit dat het tenminste het eerste jaar of het laatste jaar een positief structureel begrotingssaldo heeft.

Sluitende begroting en reservepositie

Een meerjarig sluitende begroting houdt in dat alle begrotingsjaren (2027 t/m 2030) een positief saldo (≥ 0) hebben. Tevens dient er een positieve algemene vrije reserve te zijn voor al deze jaren.

Reëel evenwicht

Reëel ramen is het uitgangspunt voor de begroting 2027 en de meerjarenbegroting 2027-2030. Dit houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten. Hierbij passen we de wet- en regelgeving toe vanuit het Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK) van de provincie.

Repressief toezicht Provincie

Ieder jaar besluit de provincie op grond van artikel 203 van de Gemeentewet of een gemeente onder repressief of preventief begrotingstoezicht valt. Op basis van een begrotingsscan wordt een toets uitgevoerd. Er is sprake van repressief toezicht wanneer er in het begrotingsjaar 2027 sprake is van structureel en reëel evenwicht. Ook is er sprake van repressief toezicht wanneer blijkt dat het begrotingsjaar 2027 niet/onvoldoende structureel en reëel in evenwicht is, maar het is wel voldoende aannemelijk dat uiterlijk de laatste jaarschijf van de meerjarenraming wel structureel en reëel in evenwicht is of dat uit onderzoek blijkt dat er toch sprake is van structureel en reëel in evenwicht. Preventief toezicht volgt zodra geen sprake is van bovenstaande.

Loon-, prijs- en volume index

Indexatie is nodig om budgetten qua koopkracht op peil te houden. Het actualiseren van de indexatie heeft de volgende financiële consequenties.

Loonindex

Kader: De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.

Dit kader wordt continu gemonitord en indien noodzakelijk bij een tussentijdse rapportage bijgesteld. Voor de nieuwe jaarschijf 2030 betekent dit loonbudget 2030 = loonbudget 2029 plus 1,5%.

Prijsindex

Kader: De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).

Eenmaal per jaar, bij de kadernota, wordt de prijsindex bijgesteld op basis van het Centraal economisch Plan van het CPB. De prijsindex wordt toegepast op de baten en lasten uitgezonderd de loonkosten (eigen index) en een aantal specifieke baten en lasten die beschikken over een eigen indexering zoals huren, pachten, subsidies, rijksbijdragen etc. Deze index wordt tussentijds niet bijgesteld. De percentages uit het CEP 2026 zijn voor 2027 2,1%, 2028 2,5%, 2029 2,1 % en 2030 2,3%.

Jaarschijf 2029

Kader: Begrotingsjaar 2030 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2030 = 2029 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Een aantal budgetten die worden overgenomen van 2029 naar 2030 geven geen actueel beeld. Bijvoorbeeld, de financieringslasten (rente, afschrijving en aflossing) 2030 zijn niet actueel. Ook wordt de verwachte uitkering gemeentefonds voor de jaarschijf 2030 geactualiseerd. Tevens bevatten de bijstellingen uit bestuursrapportage I-2026 en II-2026 andere cijfers 2030 t.o.v. 2029.

Samenvatting begrotingskaders

Onderwerp	Kader
Evenwichtig en sluitend	De begroting 2027 heeft een meerjarig sluitende begroting en reservepositie met daarbij repressief toezicht van de provincie.
Loonindex	De loonindex wordt gebaseerd op (een inschatting van) de cao-afspraken inclusief de vastgestelde werkgeverpremies. Voor de periode na de cao-afspraken wordt uitgegaan van een jaarlijkse index (inclusief werkgeverspremies) van 1,5%.
Prijsindex	De baten en lasten worden geïndexeerd met de prijsindex die wordt gebaseerd op het Nationale consumentenprijsindex (CPI) van het Centraal

Onderwerp	Kader
	Planbureau (CPB) gepubliceerd in het jaarlijkse Centraal Economisch Plan (CEP).
Volume index	Er wordt een volume-index (areaalindex) berekend op basis van de laatst vastgestelde woningbouwplanning t.o.v. de vorige woningbouwplanning.
Nieuwe jaarschijf	Begrotingsjaar 2030 wordt nieuw toegevoegd met als basis 2030 = 2029 gecorrigeerd naar reële ramingen.

Overige financiële bijstellingen

In aanloop naar de begroting zijn naast de financiële begrotingskaders in de vorige paragraaf nog een aantal zaken van invloed op het startpunt van de begroting 2027.

Actualisatie rente(percentage)

In de nota rentebeleid en –toerekening is vastgelegd dat op basis van de bijgestelde liquiditeitenplanning m.b.t. investeringen en bouwgrondexploitatie de rentepercentages voor 2027-2030 worden geactualiseerd.

Het omslagpercentage om de rente toe te rekenen aan de taakvelden (inclusief bouwgrondexploitatie) bedraagt 1,0% in 2026 en 1,2% in 2027 tot en met 2030. Indien nodig wordt in aanloop naar de begroting en actualisatie bouwgrondexploitaties de omslagrente nogmaals herrekend. Een aanpassing hiervan is van invloed op het begrotingssaldo.

Actualisatie kostentoerekening

De effecten van een geactualiseerde kostentoerekening van loonkosten en overheadkosten naar taakvelden en projecten (investeringen en bge's) zijn nog niet financieel vertaald. Deze worden ook opgenomen in de begroting 2027.

Kostendeekkende tarieven

Zodra alle financiële begrotingskaders financieel vertaald zijn en rente en kostentoerekening geactualiseerd zijn, wordt in aanloop naar de begroting 2027 de nieuwe kostendeekkende tarieven berekend. Het gaat om rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting en leges. Hier wordt op basis van eerdere besluitvorming 100% kostendeekkendheid toegepast.

.